BUSINESS DEVELOPMENT GUIDELINES FOR CAGE-CULTURED ASIAN SEA BASS FARMING BASED ON THE THREE-PHASE NEW THEORY OF HIS MAJESTY KING RAMA IX: A CASE STUDY OF KOH YOR SUBDISTRICT, MUEANG SONGKHLA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

Vichayada PACTKOR[1*] and Rapeepun TAECHAPATANASAKUL[1]

1 Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, Thailand; bungkee37@hotmail.com (Corresponding Author)

ABSTRACT

This study aimed to examine cage-cultured Asian sea bass farming in Koh Yor Subdistrict, Songkhla Province, and propose business development guidelines based on the Three-Phase New Theory of King Rama IX. A qualitative approach was employed, involving 12 purposively selected informants: six experienced farmers from two community enterprise groups and six representatives from government agencies and financial institutions. Data were collected through in-depth interviews, observation, audio recordings, and field notes. The interview guide was validated by three experts. Data were analyzed through coding, categorization, comparison, and synthesis. Credibility was enhanced through triangulation, expert review, and member checking. Findings showed that farmers relied on personal capital, household labor, experience, and Songkhla Lake's natural resources. Key challenges included high input costs, price fluctuations, dependence on middlemen, water quality and fish health risks, and limited access to finance. Phase 1 emphasized self-reliant farm management through cost control, production planning, record keeping, and risk management. Phase 2 focused on learning, value addition, market linkages, and bargaining power, although joint procurement remained limited. Phase 3 improved opportunities for group-based financing, but documentation, collateral, and loan limits remained barriers. The proposed guidelines prioritize farm-level cost and risk management, strengthen community enterprises through joint production and marketing, and connect financially prepared groups with suitable lenders and external markets. This sequential approach is expected to improve business stability and reduce long-term structural risks.

Keywords: Asian Sea Bass Cage Culture, Three-Phase New Theory, Community Enterprise, Business Development, Koh Yor

CITATION INFORMATION: Pactkor, V., & Taechapatanasakul, R. (2026). Business Development Guidelines for Cage-Cultured Asian Sea Bass Farming Based on the Three-Phase New Theory of His Majesty King Rama IX: A Case Study of Koh Yor Subdistrict, Mueang Songkhla District, Songkhla Province. *Procedia of Multidisciplinary Research, 4*(10), 58

แนวทางพัฒนาธุรกิจการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังด้วยทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน ของในหลวงรัชกาลที่ 9 กรณีศึกษา ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

วิชญาดา เพ็ชรกอ[1] และ รพีพรรณ เตชะพัฒน์สกุล[1]

1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; bungkee37@hotmail.com (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทการดำเนินธุรกิจการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังของผู้เลี้ยงใน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา และ 2) เสนอแนวทางพัฒนาธุรกิจโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอนของในหลวงรัชกาลที่ 9 การวิจัยใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วยผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังจากวิสาหกิจชุมชน 2 กลุ่ม จำนวน 6 คน ซึ่งยังดำเนินกิจการอยู่และมีประสบการณ์การเลี้ยงตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป และผู้แทนหน่วยงานภาครัฐกับสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจำนวน 6 คน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง การสังเกต บันทึกเสียง และบันทึกภาคสนาม เครื่องมือผ่าน การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยตรวจทาน คำถอดสัมภาษณ์ ระบุหน่วยความหมาย จัดหมวดหมู่ เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และสังเคราะห์ตามกรอบทฤษฎีระบบร่วมกับทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน ตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า การทบทวนโดยผู้วิจัยหรือผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ผู้เลี้ยงพึ่งพาเงินทุนส่วนตัว แรงงานครัวเรือน ประสบการณ์ และทรัพยากรของทะเลสาบสงขลาเป็นฐานสำคัญ ขณะที่ข้อจำกัดหลัก ได้แก่ ต้นทุนอาหารและอุปกรณ์ที่สูง ความผันผวนของราคาจำหน่าย การพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ความเสี่ยงด้านคุณภาพน้ำและสุขภาพปลา และข้อจำกัดในการเข้าถึงเงินทุน เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 1 การพึ่งพาตนเอง เน้นการควบคุมต้นทุน การวางแผนรอบการเลี้ยง การทำบัญชี การจัดการน้ำและโรค และการกระจายช่องทางจำหน่าย ขั้นที่ 2 การรวมกลุ่ม ช่วยเพิ่มการแลกเปลี่ยนความรู้ การเพิ่มมูลค่า การเชื่อมโยงตลาด และอำนาจต่อรอง แต่การจัดซื้อปัจจัยการผลิตร่วมยังไม่เป็นระบบจนทำให้ราคาปัจจัยการผลิตลดลงอย่างชัดเจน และขั้นที่ 3 การเชื่อมโยงแหล่งทุน ช่วยเพิ่มโอกาสยื่นกู้ในนามกลุ่ม แต่ยังมีข้อจำกัดด้านเอกสาร หลักประกัน และวงเงิน แนวทางพัฒนาที่เสนอจึงให้ความสำคัญกับการสร้างฐานข้อมูลต้นทุนและการบริหารความเสี่ยงระดับฟาร์ม การยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกวางแผนผลิต-จัดซื้อ-ตลาดร่วม และการจัดทำบัญชีกับแผนธุรกิจเพื่อเชื่อมโยงแหล่งทุนที่เหมาะสมกับรอบการเลี้ยง

คำสำคัญ: ปลากะพงขาวในกระชัง, ทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน, วิสาหกิจชุมชน, การพัฒนาธุรกิจ, เกาะยอ

ข้อมูลการอ้างอิง: วิชญาดา เพ็ชรกอ และ รพีพรรณ เตชะพัฒน์สกุล. (2569). แนวทางพัฒนาธุรกิจการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังด้วยทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอนของในหลวงรัชกาลที่ 9 กรณีศึกษา ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา. *Procedia of Multidisciplinary Research, 4*(10), 58

บทนำ

เกาะยอเป็นชุมชนกลางทะเลสาบสงขลาตอนล่างซึ่งมีระบบนิเวศสามน้ำ ได้แก่ น้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม วิถีเศรษฐกิจของพื้นที่ ประกอบด้วย เกษตรกรรม การท่องเที่ยว และการประมง โดยเฉพาะการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังที่มีความผูกพันกับทรัพยากรของทะเลสาบสงขลาและเป็นอาชีพสำคัญของครัวเรือน ปลากะพงที่ผลิตในพื้นที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในชื่อ “ปลากะพงสามน้ำทะเลสาบสงขลา” (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2565) จึงมีคุณค่าในฐานะทั้งสินค้าเศรษฐกิจและอัตลักษณ์ของชุมชน อย่างไรก็ตาม การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังมีรอบการผลิตยาว ใช้เงินทุนหมุนเวียนต่อเนื่อง และเผชิญความเสี่ยงที่ผู้เลี้ยงควบคุมได้ไม่ทั้งหมด ตั้งแต่ต้นทุนลูกพันธุ์ กระชัง อาหารและแรงงาน ไปจนถึงความแปรปรวนของคุณภาพน้ำ ฤดูกาล โรคปลา และราคาจำหน่าย ข้อมูลภาคสนามยังสะท้อนว่าการจำหน่ายส่วนหนึ่งพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ส่งผลให้ผู้เลี้ยงมีอำนาจต่อรองจำกัดเมื่อผลผลิตออกสู่ตลาดพร้อมกัน เมื่อพิจารณาในมิติห่วงโซ่อุปทาน ธุรกิจดังกล่าวเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำ ได้แก่ ลูกพันธุ์ อาหาร อุปกรณ์ แรงงาน และเงินทุน กระบวนการกลางน้ำ คือ การจัดการการเลี้ยง คุณภาพน้ำ สุขภาพปลา และต้นทุน จนถึงปลายน้ำ ได้แก่ การรวบรวม ขนส่ง พ่อค้าคนกลาง ร้านอาหาร ตลาด และผู้บริโภค งานศึกษาห่วงโซ่อุปทานสัตว์น้ำของ สุจิตตา หงษ์ทอง และคณะ (2562) ชี้ให้เห็นว่า การรวมกลุ่มสามารถทำหน้าที่เชื่อมโยงการจัดหาปัจจัยการผลิตและตลาดปลายทางได้ หากมีกลไกบริหารร่วมที่ชัดเจน ประเด็นนี้สอดคล้องกับบริบทเกาะยอที่ผู้เลี้ยงรวมตัวเป็นวิสาหกิจชุมชนและได้รับความรู้จากหน่วยงานภายนอกมากขึ้น แต่ประโยชน์ด้านการลดราคาปัจจัยการผลิตและการเพิ่มวงเงินกู้ยังเกิดขึ้นจำกัด สภาพดังกล่าวสะท้อนว่า ปัญหาไม่ได้อยู่เฉพาะประสิทธิภาพการเลี้ยงระดับรายบุคคล หากยังเกี่ยวข้องกับการประสานงานระหว่างสมาชิก กลไกจัดซื้อร่วม การบริหารตลาด และความพร้อมของข้อมูลทางการเงินในระดับกลุ่มทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอนของในหลวงรัชกาลที่ 9 ให้หลักคิดการพัฒนาเป็นลำดับจากการสร้างฐานให้พึ่งพาตนเองได้ การรวมพลังเป็นกลุ่มหรือสหกรณ์ และการเชื่อมโยงกับแหล่งทุนหรือเครือข่ายภายนอก (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559) เมื่อนำมาประยุกต์กับธุรกิจปลากะพงในกระชัง ขั้นที่ 1 จึงสัมพันธ์กับการสร้างความสามารถในการจัดการฟาร์ม ต้นทุน และความเสี่ยง ขั้นที่ 2 สัมพันธ์กับการจัดการทรัพยากรและตลาดร่วมเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง และขั้นที่ 3 สัมพันธ์กับการยกระดับความน่าเชื่อถือทางธุรกิจเพื่อเข้าถึงเงินทุนและคู่ค้าภายนอก การศึกษานี้จึงไม่ได้ใช้ทฤษฎีใหม่เป็นเพียงกรอบอธิบายเชิงนามธรรม แต่ใช้เป็นลำดับของการสังเคราะห์แนวทางพัฒนาธุรกิจ โดยเชื่อมโยงกับองค์ประกอบของห่วงโซ่อุปทานและข้อมูลเชิงระบบของกิจการในพื้นที่

วัตถุประสงค์

1) เพื่อสำรวจบริบทการดำเนินธุรกิจการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังของผู้เลี้ยงในตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

2) เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติและพัฒนาธุรกิจการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอนของในหลวงรัชกาลที่ 9 ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เลี้ยงและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มิได้กำหนดความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม แต่ใช้กรอบแนวคิดเป็นเครื่องมือกำหนดประเด็นสัมภาษณ์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยบูรณาการทฤษฎีระบบกับทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน องค์ประกอบปัจจัยนำเข้าครอบคลุมต้นทุน ลูกพันธุ์ อาหาร กระชัง แรงงาน ความรู้ และสภาพแวดล้อมของน้ำ กระบวนการในการเลี้ยงเชื่อมโยงกับขั้นที่ 1 การพึ่งพาตนเอง ได้แก่ การวางแผนการผลิต การควบคุมต้นทุน การทำบัญชี และการจัดการน้ำกับโรค ขั้นที่ 2 การรวมกลุ่มพิจารณากลไกแลกเปลี่ยนความรู้ การจัดซื้อและการวางแผนผลิตร่วม มาตรฐาน การเพิ่มมูลค่า และการตลาด ส่วนขั้นที่ 3 พิจารณาความพร้อมด้านข้อมูลทางธุรกิจ แผนการลงทุน และการเชื่อมโยงสถาบันการเงิน หน่วยงานรัฐ และตลาดภายนอก ผลลัพธ์ที่พิจารณา ได้แก่ ความสามารถลด ความเสี่ยง อำนาจต่อรอง การเข้าถึงทุน และเสถียรภาพของธุรกิจ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์ การตัดสินใจ ปัญหา และแนวทางการดำเนินธุรกิจของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง รวมถึงมุมมองของหน่วยงานและแหล่งเงินทุนที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 12 คน แบ่งเป็นผู้เลี้ยงปลากะพงขาวจำนวน 6 คน จากวิสาหกิจชุมชน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน และผู้แทนหน่วยงานภาครัฐกับสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจำนวน 6 คน เพื่อให้คำว่า “ผู้เลี้ยงที่ประสบความสำเร็จ” มีความหมายที่ตรวจสอบได้ ในการศึกษานี้ใช้ในความหมายเชิงปฏิบัติการว่าเป็นผู้ที่ยังดำเนินกิจการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังอยู่ในช่วงเก็บข้อมูล มีประสบการณ์การเลี้ยงไม่น้อยกว่า 5 ปี และเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ให้ข้อมูลเกษตรกรทั้ง 6 รายมีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีถึงมากกว่า 21 ปี

เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 1) แนวคำถามกึ่งโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์ 2) แบบบันทึกการสังเกตการณ์ และ 3) เครื่องบันทึกเสียงกับกล้องถ่ายภาพ ซึ่งใช้ภายหลังได้รับความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล แนวคำถามพัฒนาจากวัตถุประสงค์การวิจัย กรอบทฤษฎีระบบ และทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน ครอบคลุมปัจจัยนำเข้า กระบวนการเลี้ยง การตลาด การรวมกลุ่ม และการเข้าถึงแหล่งทุน จากนั้นตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2568 ถึงเดือนมิถุนายน 2569 โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นัดหมายผู้ให้ข้อมูล สัมภาษณ์และสังเกตบริบทการดำเนินงาน บันทึกเสียงตามความยินยอม และจัดทำบันทึกภาคสนาม หลังการสัมภาษณ์ผู้วิจัยถอดความและตรวจทานข้อความกับไฟล์เสียง การวิเคราะห์เนื้อหาดำเนินการ เป็นลำดับ ได้แก่ 1) อ่านคำถอดสัมภาษณ์ซ้ำเพื่อทำความเข้าใจบริบท 2) ระบุหน่วยความหมายที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และให้รหัสเบื้องต้น 3) รวมรหัสเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน 4) เปรียบเทียบความสอดคล้องและความแตกต่างระหว่างข้อมูลจากผู้เลี้ยง หน่วยงานรัฐ และแหล่งเงินทุน และ 5) สังเคราะห์เป็นข้อค้นพบเชิงประเด็นและแนวทางพัฒนาธุรกิจ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลตรวจสอบด้วยการใช้ข้อมูลหลายแหล่ง การทบทวนข้อสรุปโดยผู้วิจัยหรือผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจสอบสาระสำคัญกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ข้อสรุปสอดคล้องกับข้อมูลภาคสนามและสามารถติดตามที่มาของการตีความได้

ผลการวิจัย

บริบทการดำเนินธุรกิจการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

ผู้เลี้ยงที่ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี ถึงมากกว่า 21 ปี และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรหรือประมงเป็นหลัก จำนวนกระชังมีตั้งแต่ 5-10 กระชัง 11-20 กระชัง ไปจนถึงมากกว่า 21 กระชัง สะท้อนว่าการเลี้ยงปลากะพงในพื้นที่มีทั้งระดับครัวเรือนและระดับที่พัฒนาเป็นกิจการหลักของครอบครัว การเริ่มต้นธุรกิจส่วนใหญ่ใช้เงินทุนส่วนตัว ผู้เลี้ยงจัดหาลูกปลา อาหาร กระชัง อวน เสา ลูกลอย และแรงงานด้วยตนเอง โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในช่วงเริ่มต้นมักอยู่ในรูปการให้ความรู้มากกว่าการลดต้นทุนปัจจัยการผลิต

ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้เลี้ยงปล่อยลูกปลาขนาดประมาณ 5-8 นิ้ว ราคาประมาณ 15-24 บาทต่อตัว อาหารหลักเป็นปลาสด ราคาประมาณ 7-9 บาทต่อกิโลกรัม และบางรายใช้อาหารเม็ดร่วมด้วย เจ้าของกิจการและแรงงานครัวเรือนเป็นกำลังหลักการทำและซ่อมกระชังด้วยตนเองช่วยลดค่าใช้จ่าย ขณะที่ต้นทุนอาหารเป็นค่าใช้จ่ายสำคัญที่สุดรายการหนึ่ง ผู้เลี้ยงจึงให้ความสำคัญกับการควบคุมปริมาณอาหาร การบันทึกรายรับ-รายจ่าย และการคำนวณเงินหมุนเวียนสำหรับรอบการเลี้ยงถัดไป

กระบวนการเลี้ยงครอบคลุมการเตรียมและตรวจสภาพกระชัง การจัดหาลูกปลา อนุบาล คัดขนาด ย้ายกระชัง จัดการอาหาร ดูแลคุณภาพน้ำ เฝ้าระวังโรค วางแผนจับ และจำหน่าย ผู้เลี้ยงบางรายปล่อยปลาเป็นรุ่นเพื่อลดความเสี่ยงจากการขายพร้อมกันทั้งหมด ระยะเวลาเลี้ยงโดยทั่วไปประมาณ 18-24 เดือน จนปลาได้ขนาดประมาณ 3-5 กิโลกรัม ผลผลิตอยู่ราว 900-1,200 กิโลกรัมต่อกระชัง โดยเนื้อปลา 1 กิโลกรัม ใช้อาหารประมาณ 4-6 กิโลกรัม และข้อมูลภาคสนามระบุอัตราการรอดประมาณ 120-130 ตัวต่อกระชังขนาด 5 × 5 เมตร

ด้านการตลาด ผู้เลี้ยงจำนวนมากยังจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางเพราะสะดวกต่อการรับซื้อและขนส่ง แต่ต้องยอมรับราคาที่ผู้ซื้อกำหนดมากขึ้นเมื่อผลผลิตล้นตลาด ผู้เลี้ยงบางรายจึงเพิ่มช่องทางขายตรงให้ร้านอาหาร ตลาด และลูกค้าที่รู้จัก ปัญหาด้านตลาดเห็นชัดในช่วงการแข่งขันจากปลานำเข้า สถานการณ์โควิด-19 และภาวะผลผลิตล้นตลาด ซึ่งเคยทำให้บางรายขาดทุนประมาณ 30 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ข้อมูลสรุปของการศึกษาระบุกำไรต่อกระชังประมาณ 50,000-78,000 บาท แต่กำไรดังกล่าวมีความผันผวนตามราคาขาย ต้นทุนอาหาร คุณภาพน้ำ การตายของปลา และประสิทธิภาพการจัดการ จึงไม่ควรตีความเป็นผลตอบแทนที่เกิดขึ้นคงที่ในทุกรอบการผลิต

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์บริบทธุรกิจการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังเกาะยอตามองค์ประกอบเชิงระบบ

องค์ประกอบ	ข้อค้นพบเชิงสังเคราะห์	นัยต่อการพัฒนาธุรกิจ
ปัจจัยนำเข้า	เงินทุนส่วนตัวเป็นฐานหลัก ลูกปลาขนาดประมาณ 5-8 นิ้ว ราคา 15-24 บาท/ตัว อาหารหลักเป็นปลาสด ราคา 7-9 บาท/กก. ใช้แรงงานครัวเรือนและทักษะซ่อมกระชัง อาศัยทรัพยากรทะเลสาบสงขลา	ต้นทุนอาหารและเงินหมุนเวียนเป็นข้อจำกัด สำคัญจึงต้องมีข้อมูลต้นทุนที่ตรวจสอบได้และ บริหารขนาดการเลี้ยงให้สอดคล้องกับกำลังทุน
กระบวนการผลิตและจัดการ	วางแผนตั้งแต่เตรียมกระชัง ปล่อยปลา คัดขนาด ให้อาหาร จัดการน้ำและโรค จนถึงจับขาย บางรายปล่อยปลาเป็นรุ่น รอบเลี้ยงประมาณ 18-24 เดือน	ประสิทธิภาพระดับฟาร์มขึ้นกับการควบคุม อาหาร คุณภาพน้ำ การรอด และการวางแผนเงินหมุนเวียน ซึ่งเป็นฐานของการพึ่งพาตนเองในขั้นที่ 1
ผลผลิต	ปลาขนาดประมาณ 3-5 กก. ผลผลิตราว 900-1,200 กก./กระชัง ใช้อาหารประมาณ 4-6 กก.ต่อเนื้อปลา 1 กก. อัตรารอดภาคสนามประมาณ 120-130 ตัว/กระชัง 5 × 5 ม.	ความคุ้มค่าขึ้นกับทั้งผลผลิตและประสิทธิภาพ การใช้อาหาร จึงต้องติดตามข้อมูลรายรอบ ไม่พิจารณาเฉพาะราคาขายปลายทาง

องค์ประกอบ	ข้อค้นพบเชิงสังเคราะห์	นัยต่อการพัฒนาธุรกิจ
การตลาด	ยังพึ่งพาพ่อค้าคนกลางเป็นหลักแต่บางรายขายตรงร้านอาหารตลาดและลูกค้าในพื้นที่ราคาผันผวนและได้รับผลกระทบจากผลผลิตล้นตลาดกับการแข่งขันจากปลานำเข้า	การพึ่งช่องทางเดียวเพิ่มความเสี่ยงด้านราคา กลุ่มจึงควรทำหน้าที่วางแผนตลาดรวบรวมผลผลิต และสร้างฐานลูกค้าร่วมในขั้นที่ 2
ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ	ข้อมูลสรุประบุกำไรประมาณ 50,000-78,000 บาท/กระชัง แต่บางช่วงเคยขาดทุนประมาณ 30 บาท/กก. และรายได้แปรผันตามต้นทุน อัตรารอด คุณภาพน้ำ และราคา	ผลกำไรในบางรอบไม่เท่ากับความมั่นคงระยะยาว จำเป็นต้องมีบัญชีต้นทุน จุดคุ้มทุน และแผนรองรับความเสี่ยง
เครือข่ายและเงินทุน	วิสาหกิจชุมชนช่วยแลกเปลี่ยนความรู้ แปรรูป ออกบูธ และเชื่อมโยงตลาด; ยื่นกู้ในนามกลุ่มได้ แต่ราคาปัจจัยการผลิตและวงเงินต่อสมาชิกยังไม่ดีขึ้นชัดเจน	ต้องยกระดับจาก “เครือข่ายเรียนรู้” สู่ “กลไกธุรกิจร่วม” พร้อมบัญชีและแผนธุรกิจระดับกลุ่ม เพื่อสนับสนุนขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3

การประยุกต์ทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอนกับการพัฒนาธุรกิจ

ขั้นที่ 1 อยู่ให้รอดและพึ่งพาตนเอง ผลการสังเคราะห์พบว่า ผู้เลี้ยงสร้างความอยู่รอดจากการเริ่มในขนาด ที่เหมาะสมกับกำลังทุน การทำและซ่อมกระชังด้วยตนเองบางส่วน การควบคุมต้นทุนโดยเฉพาะค่าอาหาร การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การวางแผนปล่อยปลาเป็นรุ่น การเรียนรู้จากข้อผิดพลาดในรอบก่อน และการเพิ่มช่องทางขายตรง การวางแผนเงินหมุนเวียนทั้งสำหรับกิจการและครัวเรือนจึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้กิจการดำรงอยู่ได้ โดยไม่พึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอกเป็นเงื่อนไขแรก

ขั้นที่ 2 รวมกลุ่มสร้างอำนาจต่อรอง ผู้ให้ข้อมูลผู้เลี้ยงเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 2 กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนคนรักเกาะยอ และวิสาหกิจชุมชนคนเลี้ยงปลากะพงเกาะยอ หมู่ 9 โดยมีประสบการณ์ในกลุ่มประมาณ 6-7 ปี การรวมกลุ่มก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ การรับความรู้จากกรมประมงและหน่วยงานอื่น การเรียนรู้ด้านคุณภาพน้ำ การแปรรูปและเพิ่มมูลค่า การออกบูธ และการขยายช่องทางตลาด สมาชิกบางรายเห็นว่าสามารถเจรจาราคาขายได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มยังไม่ทำให้ราคาปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะอาหารปลา ลดลงอย่างชัดเจน ข้อมูลภาคสนามชี้ว่ากิจกรรมร่วมยังเด่นในด้านความรู้และการตลาดมากกว่าการจัดซื้อในฐานะหน่วยธุรกิจเดียว จึงยังไม่เกิดปริมาณคำสั่งซื้อรวมที่สม่ำเสมอหรืออำนาจต่อรองกับผู้จำหน่ายเพียงพอ ประเด็นพัฒนาจึงอยู่ที่การกำหนดกติกาจัดซื้อร่วม การรวบรวมความต้องการล่วงหน้า การบริหารเงินหมุนเวียนของกลุ่ม และการสร้างพันธมิตร กับผู้จำหน่าย

ขั้นที่ 3 เข้าถึงแหล่งเงินทุน ก่อนเข้าร่วมกลุ่ม ผู้เลี้ยงทั้ง 6 รายใช้เงินเก็บส่วนตัวในการเริ่มต้น การขอสินเชื่อมีอุปสรรคจากเอกสาร หลักทรัพย์ค้ำประกัน หลักเกณฑ์ และระยะเวลาพิจารณา ภายหลังรวมกลุ่ม ผู้เลี้ยงสามารถยื่นกู้ในรูปแบบกลุ่มและนำเงินไปใช้พัฒนาการเลี้ยงหรือกิจกรรมร่วมได้ แต่จำนวนเงินที่สมาชิกได้รับไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เพราะเป็นวงเงินรวมที่ต้องแบ่งภายในกลุ่ม ผลดังกล่าวแสดงว่าการรวมกลุ่มช่วยสร้าง “โอกาสในการเข้าถึง” มากกว่าสร้าง “ปริมาณเงินทุน” โดยตรง ความพร้อมของบัญชี ข้อมูลต้นทุน กระแสเงินสด แผนธุรกิจ และความน่าเชื่อถือของกลุ่มจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาในขั้นที่ 3

ตารางที่ 2 แนวทางพัฒนาธุรกิจตามทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน

ขั้นตอน	สภาพการดำเนินงานที่พบ	แนวทางพัฒนา
ขั้นที่ 1 พึ่งพาตนเอง	ใช้ทุนส่วนตัว วางแผนการผลิต ควบคุมต้นทุน เรียนรู้จากประสบการณ์ และขายตรงบางส่วน	จัดทำบัญชีต้นทุนรายกระชัง กำหนดจุดคุ้มทุน วางแผนปล่อยปลาเป็นรุ่น พัฒนาทักษะจัดการน้ำและโรคและเพิ่มตลาดตรง
ขั้นที่ 2 รวมกลุ่ม	แลกเปลี่ยนความรู้ต่อรองราคาขายได้ดีขึ้น มีการแปรรูปออกบูธและเชื่อมโยงกับหน่วยงาน แต่การจัดซื้อปัจจัยการผลิตร่วมยังไม่เป็นระบบ	รวบรวมความต้องการปัจจัยการผลิต และจัดซื้อร่วม วางแผนผลิต-ขายร่วม กำหนดมาตรฐานกลุ่มพัฒนาตราสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ และฐานลูกค้าร่วม
ขั้นที่ 3 เข้าถึงทุน	ยื่นกู้ในนามกลุ่มได้ แต่เอกสารหลักประกัน ขั้นตอนพิจารณา และวงเงินยังเป็นข้อจำกัด	จัดทำบัญชีและกระแสเงินสดระดับกลุ่ม พัฒนาแผนธุรกิจ สร้างประวัติทางการเงิน และเลือกการลงทุนที่เพิ่มประสิทธิภาพมากกว่าขยายเกินกำลัง

แนวทางพัฒนาธุรกิจเชิงบูรณาการ

จากผลการศึกษาสามารถกำหนดแนวทางพัฒนาเป็นลำดับได้ 3 ระดับ ระดับแรก ผู้เลี้ยงแต่ละรายต้องมีข้อมูลต้นทุนและแผนการผลิตที่ชัดเจน รู้ความสามารถในการรองรับความเสี่ยงของตนเอง และใช้การจัดการคุณภาพน้ำ อาหาร และสุขภาพปลาเป็นหัวใจของประสิทธิภาพการผลิต ระดับที่สอง วิสาหกิจชุมชนควรทำหน้าที่มากกว่าการรวมสมาชิกเพื่อรับการสนับสนุน โดยพัฒนาเป็นกลไกธุรกิจที่วางแผนผลิตร่วม รวบรวมความต้องการปัจจัยการผลิตเพื่อจัดซื้อร่วม กำหนดมาตรฐานคุณภาพ สื่อสารข้อมูลตลาด และบริหารช่องทางจำหน่ายร่วม ระดับที่สาม เมื่อกลุ่มมีข้อมูลต้นทุน ผลประกอบการ และกระแสเงินสดที่ตรวจสอบได้ จึงเชื่อมโยงกับสถาบันการเงิน หน่วยงานรัฐ ผู้ซื้อรายใหญ่ และเครือข่ายตลาด เพื่อขอสินเชื่อหรือการสนับสนุนที่สัมพันธ์กับแผนลงทุนจริง ลำดับดังกล่าวทำให้ทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอนเป็นกระบวนการพัฒนาธุรกิจที่มีเงื่อนไขต่อเนื่องกันและสามารถติดตามผลได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสะท้อนว่า ความอยู่รอดของธุรกิจการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังเกาะยอเริ่มจากความสามารถ ในการพึ่งพาตนเองของผู้เลี้ยงอย่างเด่นชัด ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เริ่มต้นด้วยเงินทุนของตนเองและพัฒนาทักษะผ่านประสบการณ์จริง การเรียนรู้จากครอบครัวหรือผู้เลี้ยงรายเดิม และการแก้ปัญหาในแต่ละรอบการผลิต ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ซึ่งให้ความสำคัญกับการสร้างฐานการดำรงอยู่ให้มั่นคงก่อนขยายความร่วมมือไปสู่ระดับกลุ่ม และสอดคล้องกับ ภคพนธ์ ศาลาทอง (2562) ที่อธิบายว่าการพึ่งตนเองของเกษตรกรเกิดจากการเรียนรู้ การปรับตัว และการบริหารทรัพยากรภายในอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการผลิต ข้อค้นพบยืนยันว่า ความคุ้มค่าของการเลี้ยงปลากะพงไม่สามารถพิจารณาจากราคาขายเพียงตัวเดียว เนื่องจากต้นทุนอาหาร ระยะเวลาเลี้ยง คุณภาพน้ำ โรคปลา และอัตราการรอดมีผลต่อผลตอบแทนตลอดรอบการผลิต การซ่อมอุปกรณ์เอง การควบคุมปริมาณอาหาร การทำบัญชี และการปล่อยปลาเป็นรุ่นจึงเป็นมาตรการลดความเสี่ยงที่ผู้เลี้ยงควบคุมได้ในระดับฟาร์ม สอดคล้องกับแนวทางการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของกรมประมง (2564) ที่ให้ความสำคัญกับโครงสร้างต้นทุนตลอดกระบวนการผลิต

การรวมกลุ่มตามทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 ให้ผลชัดเจนด้านการเรียนรู้ การแปรรูป การออกบูธ และการเชื่อมโยงตลาด แต่ยังไม่ทำให้ราคาปัจจัยการผลิตลดลงอย่างเป็นรูปธรรม ข้อค้นพบนี้มีนัยสำคัญเชิงโครงสร้าง เพราะการรวมสมาชิกโดยไม่มีระบบรวบรวมคำสั่งซื้อ เงินหมุนเวียนร่วม กติกาการชำระเงิน และผู้รับผิดชอบการจัดซื้อ ย่อมยังไม่เปลี่ยน “จำนวนสมาชิก” ให้กลายเป็น “อำนาจซื้อรวม” ได้ อีกทั้งรอบการเลี้ยงของสมาชิกไม่ตรงกันทั้งหมด ทำให้ความต้องการอาหาร

และปัจจัยการผลิตเกิดคนละช่วงเวลา จึงยากต่อการสร้างปริมาณซื้อที่สม่ำเสมอเพื่อขอส่วนลดจากผู้จำหน่าย การพัฒนาขั้นที่ 2 จึงควรเปลี่ยนบทบาทของกลุ่มจากเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้ไปสู่กลไกธุรกิจร่วมอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านจัดซื้อ วางแผนผลผลิต และตลาด แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับ สุจิตตา หงษ์ทอง และคณะ (2562) ซึ่งพบว่ากลุ่มหรือสหกรณ์สามารถบริหารทั้งการจัดหาปัจจัยการผลิตและตลาดปลายทางให้สมาชิกได้เมื่อมีระบบการจัดการร่วม และสอดคล้องกับ ณัฐพนธ์ สกุลพงษ์ และคณะ (2565) ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของเครือข่ายต่อความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน

ในมิติการตลาด การพึ่งพาพ่อค้าคนกลางช่วยลดภาระด้านการรวบรวมและขนส่ง แต่ทำให้ผู้เลี้ยงรับความเสี่ยงด้านราคา โดยเฉพาะเมื่อปลาพร้อมขายในช่วงเดียวกัน การเพิ่มช่องทางขายตรงจึงไม่ควรถูกมองเพียงเป็นการหาลูกค้าเพิ่ม หากควรพัฒนาเป็นระบบข้อมูลตลาดร่วมของกลุ่ม เช่น การบันทึกช่วงเวลาที่สมาชิกคาดว่าจะจับปลา ปริมาณผลผลิต ขนาดปลา และผู้ซื้อเป้าหมาย ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้กลุ่มวางแผนกระจายผลผลิต ลดการขายกระจุกตัว และใช้จุดเด่นของปลากะพงสามน้ำสร้างตลาดที่มีมูลค่าสูงขึ้น

สำหรับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 การรวมกลุ่มช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและเปิดโอกาสให้ยื่นกู้ในนามกลุ่ม แต่ไม่ได้ทำให้ข้อจำกัดด้านเอกสาร หลักประกัน และวงเงินหายไป ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ ศศินันท์ ศาสตร์สาระ และ กอบชัย เมฆดี (2564) ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีข้อจำกัดด้านหลักประกัน ความรู้ทางการเงิน และเอกสารบัญชี ดังนั้น การพัฒนาในขั้นที่ 3 ไม่ควรมุ่งเพียงขอวงเงินเพิ่ม แต่ควรทำให้ข้อมูลต้นทุน รายรับ-รายจ่าย กระแสเงินสด และแผนการลงทุนมีคุณภาพพอสำหรับการประเมินสินเชื่อ เงินทุนที่ได้รับจึงจะสัมพันธ์กับความสามารถชำระหนี้และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพธุรกิจแทนการเพิ่มภาระหนี้

เมื่อนำผลทั้งสามขั้นมาพิจารณาร่วมกัน ทฤษฎีใหม่สามารถใช้เป็นกรอบเชิงกระบวนการสำหรับพัฒนาธุรกิจปลากะพงเกาะยอได้ กล่าวคือ ขั้นที่ 1 สร้างข้อมูลและวินัยการจัดการในระดับฟาร์ม ขั้นที่ 2 เปลี่ยนการรวมกลุ่มให้เป็นกลไกจัดซื้อ ผลิต และตลาดร่วม และขั้นที่ 3 ใช้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลและการบริหารกลุ่มเชื่อมโยงแหล่งทุนกับเครือข่ายภายนอก การข้ามขั้น เช่น เร่งกู้เพื่อขยายกระชังทั้งที่ยังไม่มีข้อมูลต้นทุนหรือตลาดรองรับ อาจเพิ่มความเสี่ยงมากกว่าความมั่นคง ดังนั้น จุดสำคัญของการประยุกต์ทฤษฎีใหม่ในบริบทธุรกิจไม่ได้อยู่ที่การทำกิจกรรมให้ครบสามขั้นเท่านั้น แต่อยู่ที่การสร้างความพร้อมของขั้นก่อนหน้าให้เพียงพอสำหรับการยกระดับในขั้นถัดไป

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานภาครัฐ สหกรณ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนการประยุกต์ทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน เป็นกรอบพัฒนาธุรกิจสัตว์น้ำ โดยพัฒนาฐานข้อมูลต้นทุนและผลผลิตระดับฟาร์ม สนับสนุนระบบติดตามคุณภาพน้ำและการแจ้งเตือนความเสี่ยง และสร้างกลไกให้วิสาหกิจชุมชนทำหน้าที่วางแผนผลิตร่วมและจัดซื้อร่วมอย่างต่อเนื่อง

2) ข้อเสนอแนะด้านการรวมกลุ่มและต้นทุน วิสาหกิจชุมชนควรทดลองระบบจัดซื้อร่วมในรายการที่มีมูลค่าสูงหรือใช้ร่วมกันมาก โดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการของสมาชิก กำหนดรอบสั่งซื้อ ผู้รับผิดชอบ เงื่อนไขการชำระเงิน และการประเมินส่วนลดที่เกิดขึ้นจริง หากอาหารสดไม่เหมาะกับการจัดซื้อรวมทุกกรณี ควรพิจารณาอุปกรณ์ กระชัง วัสดุซ่อม และบริการขนส่งที่สามารถรวมปริมาณได้ง่ายกว่า

3) ข้อเสนอแนะด้านการตลาด กลุ่มควรจัดทำปฏิทินผลผลิตและฐานข้อมูลลูกค้าร่วม เชื่อมโยงร้านอาหาร โรงแรม ผู้ค้าส่งตลาดพรีเมียม และการขายตรง ใช้จุดเด่นของปลากะพงสามน้ำและมาตรฐานคุณภาพสร้างความแตกต่าง และพัฒนากิจกรรมแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าที่สมาชิกสามารถดำเนินการร่วมกันได้

4) ข้อเสนอแนะด้านการเงิน ผู้เลี้ยงและกลุ่มควรจัดทำบัญชีต้นทุนรายกระชัง รายงานกระแสเงินสด และแผนลงทุนก่อนขอสินเชื่อ การลงทุนควรมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น ปรับปรุงกระชัง ระบบติดตามคุณภาพน้ำ อุปกรณ์ลดการสูญเสีย

และมาตรฐานการผลิต มากกว่าขยายจำนวนกระชังโดยไม่มีตลาดรองรับ สถาบันการเงินควรพิจารณารูปแบบสินเชื่อที่สอดคล้องกับรอบการเลี้ยงประมาณ 18-24 เดือน

5) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เลี้ยงรายใหม่ ควรเริ่มในขนาดที่เหมาะสมกับเงินทุน ความรู้ และแรงงาน เรียนรู้ระบบการเลี้ยงอย่างรอบด้าน บันทึกต้นทุนตั้งแต่เริ่มต้น และพัฒนาความสามารถในการจัดการฟาร์มให้มั่นคงก่อนขยายการลงทุนหรือกู้ยืม

6) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนเชิงปริมาณรายกิจกรรม เปรียบเทียบสมาชิกกลุ่มกับผู้เลี้ยงที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ประเมินความคุ้มค่าของการจัดซื้อปัจจัยการผลิตร่วม และพัฒนาแบบจำลองกระแสเงินสดที่สอดคล้องกับรอบการเลี้ยง เพื่อทดสอบว่าแนวทางที่เสนอสามารถลดต้นทุน เพิ่มอำนาจต่อรอง และเพิ่มความสามารถในการชำระหนี้ได้จริงเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2565). *ปลากะพงสามน้ำทะเลสาบสงขลา (ทะเบียนเลขที่ สช 65100184)*.

กรมประมง.(2564). *รายงานผลการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังจังหวัดสงขลา*. กลุ่มเศรษฐกิจการประมง กองนโยบายและแผนการประมง กรมประมง.

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). *คู่มือการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). *คู่มือการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.

จุฑามาศ พรหมมนตรี, กาญจุพรรณ จันทรถาวรพงศ์, บุษวรรณ หิรัญวรชาต, ดุสิดา หนูทอง, บุตรี บุญโรจุน์พงศ์, ดวงฤดี อุทัยหอม, วารีพร ชูศรี และ สุพรรณี หมาดุยุโส๊ะ. (2568). การพัฒนาวัตถุดิบเหลือใช้จากปลากะพงขาวในพื้นที่ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. *วารสารปาริชาต, 38*(3), 841-857.

ณัฐพนธ์ สกุลพงษ์, จักรพงษ์ พวงงามชื่น, นคเรศ รังควัต และ พุฒิสรรค์ เครือคำ. (2565). รูปแบบการดำเนินงานของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารผลิตกรรมการเกษตร, 4*(2), 104-115.

ภคพนธ์ ศาลาทอง. (2562). รูปแบบการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเองของเกษตรกรชาวนาจังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารสมาคมนักวิจัย, 24*(3), 74-90.

มูลนิธิชัยพัฒนา. (2559). *ทฤษฎีใหม่*. สืบค้นจาก https://www.chaipat.or.th/concept-and-theory-development/new-theory.html.

วรรณิสา พิบูลย์สวัสดิ์, จินตนีย์ รู้ซื่อ และ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2566). ห่วงโซ่อุปทานปลานิลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2*(1), 14-28.

ศศินันท์ ศาสตร์สาระ และ กอบชัย เมฆดี. (2564). การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดพระนครศรี อยุธยา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, 8*(3), 298-313.

สุจิตตา หงษ์ทอง, สมควร สงวนแพง, ณัฐกานต์ ธรรมอุโมงค์, คันฉัตร เนตรธิยา และ ธัญวิชญ์ วันต๊ะ. (2562). โซ่อุปทานปลานิลของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลและต้นทุนต่อหน่วย: กรณีศึกษาอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 16*(1), 180-199.

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ. (2559). *ประวัติความเป็นมาของเกาะยอ*. สืบค้นจาก https://kohyor.go.th/content/information/2.

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ. (2560). *หลงเสน่ห์ เกาะยอ เที่ยววิถีชุมชน หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ CIV*. สืบค้นจาก https://kohyor.go.th/news/detail/93356.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2026 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).